

A black cat with green eyes is sitting inside a yellow burlap sack. The sack is tied with a piece of twine. The background is a solid purple color.

AT KØBE KATTEN I SÆKKEN

Dyr i faste
ordforbindelser

IMPRESSUM

At købe katten i sækken. Dyr i faste ordforbindelser
Sekundarstufe I – Ungdomsuddannelserne

Deutschland – Danmark

UDGIVERE & KOLOFON

Syddansk Universitet, Campusvej 55, DK - 5230 Odense
Deutsche Auslands-gesellschaft e. V., Koberg 2, D - 23552 Lübeck

FORFATTERE

Erla Hallsteinsdóttir & Irene Simonsen

Udgave 2026

Materialet er udviklet i samarbejde med medlemmer af en projektgruppe i Interreg Deutschland–Danmark-projektet “At købe katten i sækken” (projektnummer: 05.24bp-05; 4610013):

Anne Rheder Andersen, Rita Baagø, Helle Bentzen, Irene Christiansen, Janne Juel Eskildsen, Lone Eggert Gry, Anke Heier, Erla Hallsteinsdóttir, Anne Marie Hulgaard, Jana Jöhnk, Martin Herold, Saskia Hinrichs, Emma Kjærsgaard, Miriam Kramp, Helena Larsen, Lotta Leptien, Merve Malmström, Camilla Carstens Mikkelsen, Connie Maria Isabel Nissen, Anna Ida Orheim, Thomas Aalstrup Rasmussen, Susanne Ries, Jens Schemschat, Leonard Schiller, Irene Simonsen, Sandra Siudak.

Materialet er er licenseret under Creative Commons: IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0). Det betyder, at materialet frit må bruges, tilpasses og deles i undervisningssammenhænge, forudsat at ophavsgruppen krediteres:

Die Katze Sack - Katten i sækken, Interreg-Deutschland–Dänemark-Projekt.

Projektgruppe (2025), CC BY-NC-SA 4.0.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.de>

GRAFIK & LAYOUT

FRESHKONZEPT GmbH, Maike Liepolt
Mühlendamm 21, Flensburg
www.freshkonzept.de

INDHOLD

Hinweise für Lehrkräfte	4
Til underviseren	5
1. Spirit-Animals	6
Øvelse 1.1 Hvad er dit <i>spirit animal</i> ?	7
Øvelse 1.2 Hvad kalder man dyrene?	7
Øvelse 1.3 Kender du dyrene på billedet?	7
Øvelse 1.4 Hvilke dyr har du set i virkeligheden?	7
Øvelse 1.5 Hvem har set hvilke dyr?	7
2. Dyr og menneskers egenskaber	8
Øvelse 2.1 Hvem er du?	8
Øvelse 2.2 Hvem har hvilke egenskaber?	8
3. Adjektiver på dansk og tysk	9
Øvelse 3.1 Hvilke ord passer sammen?	9
Øvelse 3.2 Kan I finde ordparrene?	10
Øvelse 3.3 Find det rigtige svar	10
Øvelse 3.4 Hvilke ord passer sammen?	11
4. Sammenligninger med dyr i faste ordforbindelser	12
Øvelse 4.1 Hvilke dyr har hvilke egenskaber?	12
Øvelse 4.2 Hvilke egenskaber har dyrene?	13
Øvelse 4.3 Små og store forskelle	14
5. Dyr og mennesker før og nu	16
Øvelse 5.1 Hvornår bruger du sammenligninger med dyr?	18
Øvelse 5.2 Hvilke dyr og hvilke sammenligninger?	18
Øvelse 5.3 Hvad passer sammen?	20
6. Dyrene i mennesket: Ida	21
Øvelse 6.1 Hvilke af sammenligningerne herunder kan du finde i teksten om Ida?	21
Øvelse 6.2 Sammenligninger på et billede	21
Øvelse 6.3 Sammenligninger i en tekst	21
7. Dyr og mennesker i andre sprog	22
Øvelse 7.1 Andre sprog, andre dyr?	23
Øvelse 7.2 Fra katten i sækken til andre ordforbindelser med dyr	23

HINWEISE FÜR LEHRKRÄFTE

Dieses Unterrichtsmaterial eignet sich für den Einsatz im Dänischunterricht in Deutschland sowie im Deutschunterricht in Dänemark. Das Material richtet sich an die deutsche Sekundarstufe I sowie an die dänischen Klassenstufen 7 bis 10 (GER-Niveau: A2).

Ziel des Materials ist es, das Bewusstsein der Schülerinnen und Schüler für die Rolle fester Wendungen in der Kommunikation zu stärken – sowohl als sprachliche Bausteine, als Träger kulturellen und historischen Wissens als auch als Ausgangspunkt für einen spielerischen Umgang mit Sprache. Gleichzeitig zielt das Material darauf ab, die Motivation für das Sprachenlernen zu erhöhen und sprachliche Hemmungen durch bildgestützte und kreative Arbeitsformen abzubauen.

Das Material fördert rezeptive und produktive sprachliche Fertigkeiten, insbesondere das Leseverstehen sowie den mündlichen und schriftlichen Ausdruck. Darüber hinaus erweitern die Schülerinnen und Schüler ihren Wortschatz, üben den Umgang mit festen Wendungen und entwickeln eine interkulturelle Kompetenz, indem sie Sprachen vergleichen und über die Sprache und Kultur der Nachbarn auf der anderen Seite der Grenze reflektieren.

Das Material ist in sieben Kapitel gegliedert, die insgesamt von einführenden und scaffolding-orientierten Übungen zu einer zunehmend selbstständigen sprachlichen Produktion führen. Die Kapitel befassen sich u. a. mit Spirit-Animals, Tieren und menschlichen Eigenschaften, Adjektiven im Dänischen und Deutschen, Tiervergleichen in festen Wendungen, Tieren und Menschen früher und heute, den Tieren im Menschen sowie mit Tieren und Menschen in anderen Sprachen.

Unterstützende Abschnitte zu Tierbezeichnungen und Adjektiven begleiten die Arbeit durch Spiele, Memory-übungen und persönliche Reflexionsaufgaben. In den folgenden Kapiteln liegt der Fokus auf sprachvergleichenden Aufgaben, bei denen untersucht wird, welche Wendungen im Deutschen und Dänischen übereinstimmen und wo sie voneinander abweichen, sowie auf Textverstehen und eigener Textproduktion, einschließlich

kreativer Aufgaben wie dem Zeichnen, dem Erstellen von Collagen und dem Schreiben. Abschließend eröffnet das Material eine mehrsprachige Perspektive, in der die Schülerinnen und Schüler untersuchen, wie entsprechende Wendungen in verschiedenen Sprachen mit anderen Tieren ausgedrückt werden.

Das Material liegt in einer dänischen Version für den Dänischunterricht und in einer deutschen Version für den Deutschunterricht vor. Man kann jedoch auch beide Versionen gleichzeitig verwenden, z. B. im Rahmen von deutsch-dänischen Schülerbegegnungen. Auf der Webseite www.mundheld.com (Passwort: mundheld2025) liegen die Übungen zum Material digital als interaktive Aufgaben vor. Außerdem finden sich dort weitere Anregungen für die Arbeit mit festen Wendungen.

Das Material entstand in Zusammenarbeit mit einer Projektgruppe im Interreg-Deutschland-Dänemark-Projekt „Die Katze im Sack kaufen“ (Projektnummer: 05.24bp-05; 4610013). Die Mitglieder der Gruppe sind: Anne Rheder Andersen, Rita Baagø, Helle Bentzen, Irene Christiansen, Janne Juel Eskildsen, Lone Eggert Gry, Anke Heier, Erla Hallsteinsdóttir, Anne Marie Hulgaard, Jana Jöhnk, Martin Herold, Saskia Hinrichs, Emma Kjærsgaard, Miriam Kramp, Helena Larsen, Lotta Leptien, Merve Malmström, Camilla Carstens Mikkelsen, Connie Maria Isabel Nissen, Anna Ida Orheim, Thomas Aalstrup Rasmussen, Susanne Ries, Jens Schemschat, Leonard Schiller, Irene Simonsen, Sandra Siudak.

Das Material darf im Unterricht frei verwendet, weitergegeben und bearbeitet werden, denn es ist unter der Creative-Commons-Lizenz Namensnennung – Nicht-kommerziell – Weitergabe unter gleichen Bedingungen 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) veröffentlicht. Dabei muss immer die Urhebergruppe genannt werden und eigene Bearbeitungen sind unter derselben Lizenz weiterzugeben.

Die empfohlene Quellenangabe lautet:

„Die Katze **in** Sack“, Interreg-Deutschland-Dänemark-Projekt, Projektgruppe (2025), CC BY-NC-SA 4.0.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.de>

TIL UNDERVISEREN

Dette undervisningsmateriale er udviklet til brug i hhv. danskundervisningen i Tyskland og tyskundervisningen i Danmark. Materialet henvender sig niveaumæssigt til hhv. Sekundarstufe I og udskolingen (CEFR-niveau: A2).

Materialet har som overordnet mål at styrke elevernes bevidsthed om faste ordforbindelsers rolle i kommunikation – både som sproglige byggesten, som bærere af kulturel og historisk viden og som afsæt for leg med sprog. Samtidig sigter materialet mod at øge elevernes motivation for sprogindlæring og at nedbryde sproglige hæmninger gennem billedbaserede og kreative arbejdsformer. Kompetencemæssigt arbejdes der med følgende sproglige færdigheder: læse, samtale og udtrykke sig skriftligt og mundtligt. **Eleverne opbygger desuden viden om ordforråd, brug af faste vendinger og udvikler en interkulturel forståelse, hvor de sammenligner sprog og reflekterer over nabosprogskulturen.**

Materialet er opbygget i syv kapitler, der tilsammen bevæger sig fra introducerende og stilladserende øvelser til mere selvstændig sproglig produktion. Kapitlerne omfatter bl.a. spirit animals, dyr og menneskelige egenskaber, adjektiver på dansk og tysk, sammenligninger med dyr i faste ordforbindelser, dyr og mennesker før og nu, dyrene i mennesket samt dyr og mennesker i andre sprog. Stilladserende afsnit om dyrenavne og adjektiver understøtter arbejdet gennem lege, memoryøvelser og personlige refleksionsopgaver. **Senere kapitler fokuserer på sammenligninger på tværs af sprog, både hvor udtryk er ens, og hvor de adskiller sig fra hinanden på tysk og dansk, samt på tekstforståelse og egen tekstproduktion, herunder kreative opgaver med tegning, collage og skrivning.** Afslutningsvis åbner materialet for et tværsprogligt perspektiv, hvor eleverne undersøger, hvordan tilsvarende ordforbindelser udtrykkes med andre dyr i forskellige sprog.

Materialet foreligger i en dansk udgave til danskundervisningen og i en tysk udgave til tyskundervisningen,

men begge versioner kan også anvendes samtidig, fx i forbindelse med dansk-tyske elevmøder. På mundheld.com (password: mundheld2025) ligger øvelserne til opgaverne digitalt som interaktive opgaver. Desuden kan man her finde yderligere inspiration til arbejdet med faste ordforbindelser.

Materialet er udviklet i samarbejde med medlemmer af en projektgruppe i Interreg Deutschland–Danmark-projektet “At købe katten i sækken” (projektnummer: 05.24bp-05; 4610013): Anne Rheder Andersen, Rita Baagø, Helle Bentzen, Irene Christiansen, Janne Juel Eskildsen, Lone Eggert Gry, Anke Heier, Erla Hallsteinsdóttir, Anne Marie Hulgaard, Jana Jöhnk, Martin Herold, Saskia Hinrichs, Emma Kjærsgaard, Miriam Kramp, Helena Larsen, Lotta Leptien, Merve Malmström, Camilla Carstens Mikkelsen, Connie Maria Isabel Nissen, Anna Ida Orheim, Thomas Aalstrup Rasmussen, Susanne Ries, Jens Schemschat, Leonard Schiller, Irene Simonsen og Sandra Siudak.

Materialet er udgivet under licensen Creative Commons Navngivelse (CC BY-NC-SA 4.0). Det betyder, at materialet frit må bruges, deles og tilpasses i undervisningssammenhænge, forudsat at ophavsgruppen krediteres, materialet ikke anvendes kommercielt, og eventuelle bearbejdelser deles under samme licens.

Kildeangivelse:

“Katten i sækken”, Interreg Deutschland–Danmark-projektet, projektgruppe (2025), CC BY-NC-SA 4.0.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.de>

SPIRIT-ANIMALS

Du kender det godt: Der er dyr overalt omkring os – i bøger, film, spil, reklamer og ikke mindst i det sprog, vi bruger hver dag. Vi taler om nogen som en mus, en ræv eller en bjørn, og vi forstår straks, at det handler om at være stille, snu eller stærk.

Dyr har altid haft en særlig plads i menneskets måde at tænke og udtrykke sig på. Mange faste ordforbindelser indeholder dyr, og de bruges til at beskrive menneskelige egenskaber og adfærd – både før og nu, både på dansk og i andre sprog.

Nogle dyr betyder noget helt særligt for os, fordi vi kan spejle os i dem. Det kalder man et *spirit animal* – eller på dansk: et *kraftdyr*, *totemdyr* eller *åndedyr*. Det er ikke nødvendigvis et dyr, man har som kæledyr eller yndlingsplakat på væggen. Det er et dyr, man identificerer sig med – et dyr, man deler egenskaber med, eller som viser noget af det, man gerne vil være, fx modig eller klog. Fra Harry Potter ved vi, at løver er modige, ørne er kloge, at grævlinger har stærk retfærdighedssans, og de listige slanger alt for store ambitioner. Og dyr i reklamer fortæller os, at en bil, der hedder Jaguar, må være hurtig og vild. At man bliver stærk og smidig i Pumatøj. Og at en rød tyr har lige den kraft, der giver vinger.

Hvis vi har et yndlingsdyr eller identificerer os med et *spirit animal*, fortæller det noget om os selv – og om det, vi synes er vigtigt.

Så: Hvilket dyr er du?

1.1 | Hvad er dit *spirit animal*?

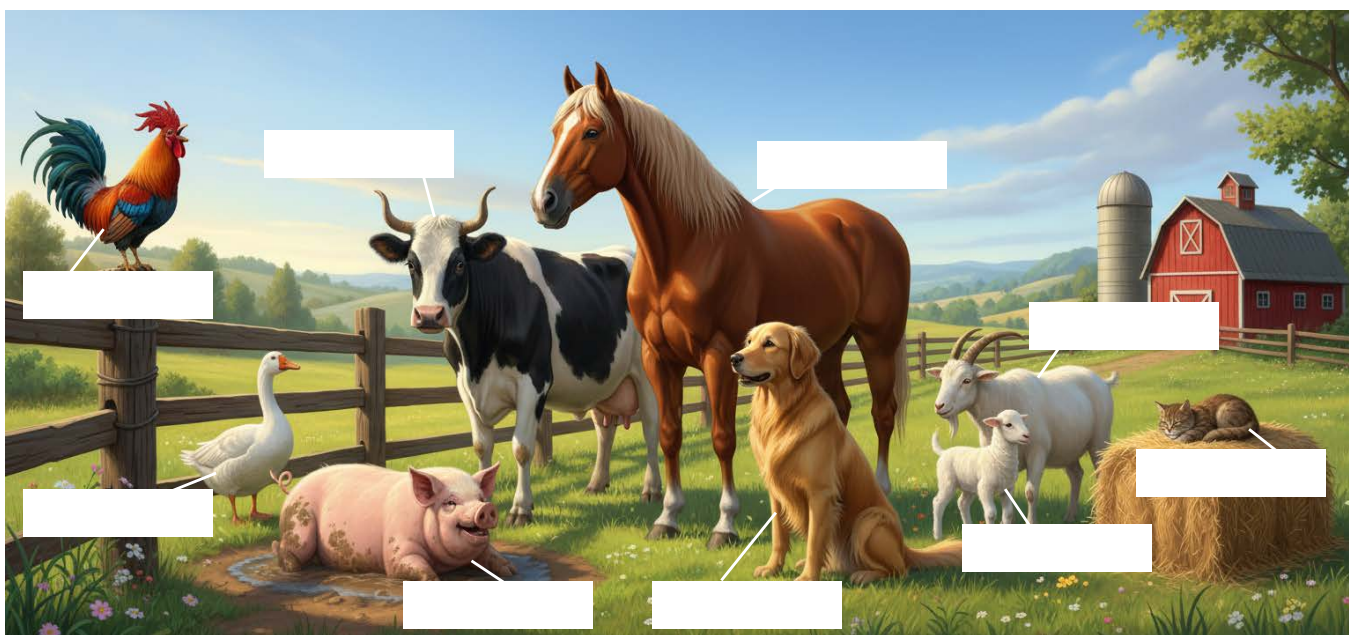
- a) Arbejd sammen i par. Tænk over disse spørgsmål og find på gode svar:
- Hvilket dyr har I som *spirit animal*? Er det en hund, en fugl, en elefant, eller er det nogen helt andre dyr?
 - Hvad er det for nogen egenskaber ved dyret, I kan genkende hos jer selv?
- b) Lav en rundspørge i klassen, og find ud af:
- Hvilke *spirit animals* er der i klassen?
 - Hvilke af dyrenes egenskaber har I i klassen?
- Skriv svarene op.

1.2 | Hvad kalder man dyrene?

- Skriv to og to en liste med *spirit animals* fra klassen.
- På listen samler I resultaterne fra jeres undersøgelse:
- De tyske og danske ord for *spirit animals* i klassen
 - De egenskaber hos dyrene, som findes i klassen
- Diskutér, hvor godt egenskaberne passer til dyrene.

1.3 | Kender du dyrene på billedet?

- Hvad kalder man dyrene på billedet på dansk og tysk?
- Skriv de danske og tyske ord på det rigtige dyr.

1.4 | Hvilke dyr har du set i virkeligheden?

- Skriv en liste på tysk med alle de dyr, du allerede har set i virkeligheden, fx hos mennesker, du kender, eller i zoologisk have. Skriv også en liste med de dyr, du gerne vil se. Find ud af, hvad dyrene hedder på dansk, og skriv de danske ord ved siden af de tyske ord.

1.5 | Hvem har set hvilke dyr?

- Arbejd sammen to og to. Sammenlign jeres lister, og diskutér:
- Hvilke dyr har I allerede set?
 - Hvilke dyr vil I gerne se i virkeligheden og hvorfor?

DYR OG MENNESKERS EGENSKABER

Vi kan beskrive egenskaber hos os selv og andre med adjektiver (tillægsord). Det kan være ord som stærk, klog, sjov, rolig eller modig. Adjektiver hjælper os med at fortælle, hvordan en person er eller opfører sig.

2.1

Hvem er du?

Hvilken type menneske er du? Tegn et mindmap med de egenskaber, du har. Find så mange adjektiver (tillægsord), som du kan komme i tanke om, og skriv dem på tysk og dansk på dit mindmap.

2.2

Hvem har hvilke egenskaber?

Arbejd sammen to og to, og sammenlign jeres mindmaps. Diskutér: Hvilke egenskaber har I begge skrevet ned? Hvor godt passer egenskaberne? Er der egenskaber, der mangler?

ADJEKTIVER PÅ DANSK OG TYSK

Lav øvelserne med de danske og tyske adjektiver. Mange adjektiver er nemme at finde, fordi de er (næsten) ens på begge sprog. Andre skal du måske slå op i en ordbog.

3.1

Hvilke ord passer sammen?

Forbind de danske adjektiver med de tyske.

1. flittig
2. stærk
3. stædig
4. snu
5. sulten
6. stille
7. langsom
8. smidig
9. yndefuld
10. fattig
11. dum
12. klog
13. fræk
14. blid
15. blind
16. doven

- a. dumm
- b. stur
- c. klug
- d. anmutig
- e. blind
- f. fleißig
- g. hungrig
- h. langsam
- i. still
- j. stark
- k. schlau
- l. geschmeidig
- m. faul
- n. arm
- o. frech
- p. sanft

3.2

Kan I finde ordparrene?

Spil memoryspillet, og find de adjektiver, der er ens på dansk og tysk.

flittig	smidig	stille	blind
blind	langsam	stærk	klug
stark	geschmeidig	dum	dumm
fleißig	klog	still	langsom

3.3

Find det rigtige svar

Sæt ring om de rigtige svar:

1. Hvilket tysk ord betyder det samme som det danske ord fræk ?
a) frech b) arm c) stur	5. Hvilket dansk ord betyder det samme som det tyske ord arm ?
a) snu b) fattig c) glad
2. Hvilket dansk ord betyder det samme som det tyske ord hungrig ?
a) stædig b) sulten c) fattig	6. Hvilket tysk ord betyder det samme som det danske ord stædig ?
a) stur b) schlau c) ängstlich
3. Hvilket dansk ord betyder det samme som det tyske ord schlau ?
a) snu b) stædig c) glad	7. Hvilket tysk ord betyder det samme som det danske ord blid ?
a) sanft b) schlau c) stur
4. Hvilket tysk ord betyder det samme som det danske ord yndefuld ?
a) sanft b) anmutig c) ängstlich	

3.4

Hvilke ord passer sammen?

Spil memoryspillet og find de adjektiver, der har samme betydning på dansk og tysk.

doven	snu	arm	sulten
stur	frech	hungrig	faul
schlau	stædig	blid	sanft
fræk	anmutig	fattig	yndefuld

SAMMENLIGNINGER MED DYR I FASTE ORDFORBINDELSER

Vi har altid givet dyr menneskelige egenskaber og brugt dyrene som billeder på os selv og andre mennesker. I gamle fortællinger optræder dyr som særlige typer: Ræven er **snu**, løven **modig**, lammet **uskyldigt**. Den idé lever videre i dagligsproget: Vi siger *myreflittig*, *stærk som en okse*, *sulten som en ulv* eller *at æde som et svin*. Vi kan med det samme forestille os dyret og dets egenskaber. Sammenligninger med dyr hjælper os altså med hurtigt at forstå en persons karakter. Vi ser dyr som spejlbilleder af os selv og andre mennesker.!

Der er mange ligheder mellem dansk og tysk. Tit forbinder vi det samme dyr med en bestemt egenskab. Denne egenskab finder vi i sproget i faste ordforbindelser med dyresammenligninger på begge sprog.

4.1 Hvilke dyr har hvilke egenskaber?

Hvilket dyr har hvilken egenskab? Forbind egenskaberne på tysk og dansk med det rigtige dyr. Streg de dyr, som egenskaberne ikke passer på, over.

1.

anmutig wie
yndefuld som
dumm wie
dum som
blind wie
blind som

eine Eule / en ugle
eine Gans / en gås
ein Schwan / en svane
ein Huhn / en høne
eine Ente / en and

2.

flittig som
fleißig wie
blid som
sanft wie
klog som
klug wie

eine Eule / en ugle
eine Taube / en due
eine Biene / en bi
ein Hase / en hare
eine Ente / en and

4.2 Hvilke egenskaber har dyrene?

Forbind igen egenskaberne på tysk og dansk med de passende dyr.

Men streg denne gang de egenskaber over, som ikke passer til nogen dyr.

1.

klug / klog
schlau / snu
geschmeidig / smidig
hungrig / sulten

wie ein Wolf / som en ulv
wie ein Fuchs / som en ræv
wie eine Katze / som en kat

2.

klug / klog
schnell / hurtig
langsam / langsom
stark / stærk
stur / stædig

wie ein Esel / som et æsel
wie eine Schnecke / som en snegl
wie ein Ochse / som en okse

3.

klein / lille
ängstlich / bange
arm / fattig
still / stille
sanft / blid

wie ein Lamm / som et lam
wie ein Mäuschen / som en mus
wie eine Kirchenmaus / som en kirkerotte

4.

schlau / snedig
fleißig / flittig
smart
klug / klog
ängstlich / bange

wie eine Biene / som en bi
wie ein Hase / som en hare
wie eine Eule / som en ugle

5.

dumm / dum
schön / smuk
anmutig / yndefuld
schlau / snu
klug / klog
blind

wie ein Schwan / som en svane
wie eine Gans / som en gås
wie ein Huhn / som en høne

4.3 Små og store forskelle

Læs to og to de små tekster om de danske og tyske ordforbindelser, og sammenlign: Hvad er ens, og hvad er forskelligt?

1.

fattig som
en kirkerotte

arm wie eine
Kirchenmaus

På dansk er man *fattig som en kirkeROTTE*, på tysk *som en kirkeMUS*. Når nogen er fattig som en kirkerotte, så er hun eller han meget fattig. At dyrene i kirken var fattige, altså ikke havde noget mad, hænger sammen med, at der ikke blev opbevaret mad i kirken – som man ellers gjorde på en gård med korn, hø og halm.

2.

stille som
en mus

still wie ein
Mäuschen

Når nogen er *stille som en mus*, så er hun eller han meget stille, holder måske vejret i anspændt opmærksomhed. På dansk siger man *stille som en mus*, på tysk *stille som en lille mus* (wörtlich: Mäuschen) og man kan også være *mäuschenstill* på tysk, altså *musestille*.

3.

frisk som
en havørn

munter wie ein
Fisch im Wasser

På dansk siger man *frisk som en havørn*, hvis man har sovet godt og føler sig udhvilet og frisk. På tysk svarer det nogenlunde til *munter som en fisk i vandet*. Man kan skifte adjektivet munter ud med *fit* og *sund* (wörtlich: gesund), men det betyder at føle sig godt tilpas og at være i sit rette element.

4.

fri som
fuglen

frei wie
ein Adler

Ørnen bliver også brugt på tysk i ordforbindelsen *frei wie ein Adler* (wörtlich: fri som en ørn). Her siger man på dansk *fri som fuglen*. Begge ordforbindelser beskriver den fuldstændige frihed, man har, når man er uafhængig og ubundet af alt.

5.

fræk som en
slagterhund

ein Gemüt wie ein
Schlachterhund /
Fleischerhund /
Metzgerhund haben

fit wie ein Metzgerhund

Det danske ord *slagter* har tre oversættelser på tysk: *Schlachter*, *Fleischer* eller *Metzger*. Hvilket ord man bruger, afhænger af, hvor man befinder sig i Tyskland. Om en meget ufølsom person kan man på tysk sige, at vedkommende *har et sind som en slagterhund*. Man kan her vælge mellem tre ord for det danske ord *slagterhund* og sige: *Sie hat ein Gemüt wie ein Schlachterhund, Fleischerhund eller Metzgerhund*. På dansk siger man: *Hun er en kynisk person*. Man kan også sige *hun er en hård hund* på dansk, men det er ikke så negativt som *at have et sind som en slagterhund* på tysk.

På dansk siger man *fræk som en slagterhund* om en person, der er lidt for frisk og pågående og gør, som det passer ham/hende. Ligesom en fræk hund, der løber med slagterens pølser. På tysk har man overtaget den engelske ordforbindelse *fit like a butcher's dog*. Det betyder, at en slagterhund på tysk ikke er *fræk*, men *fit*. Ordforbindelsen *fit wie ein Metzgerhund* betyder, at en person er veltrænet og i topform.

DYR OG MENNESKER FØR OG NU

Med tiden har dyrenes betydninger ændret sig lidt, alt efter hvordan vi ser på naturen. Selvom vi har fundet ud af, at svinet ligner mennesket rigtig meget, og at gåsen måske slet ikke er så dum, bliver vi dog ved med at fremhæve de karaktertræk ved dyrene, som de engang er blevet tildelt.

Samtidig er det sådan, at det kun er de færreste af os, der lever sammen med de køer, der giver os mælk, og de høns, der lægger vores æg. Det kan gøre det sværere at forbinde bestemte karaktertræk med disse dyr.

Til gengæld har vi lettere ved at møde dyr i zoo, som man ikke kunne møde for 500 år siden, fx en klapperslange, en giraf eller en søko. Nogle steder i Tyskland og Danmark er der kommet bisonfarme og gårde med emuer og strudse. Andre dyr er kommet tilbage til vores skove eller vandløb. Ulven og bæveren var helt forsvundet i mange år i Danmark, og i Tyskland også lossen. Nu er de igen flyttet ind.

Nogle dyr er så små og sjældne, at vi ikke har lagt mærke til dem tidligere. I dag er vi blevet bevidste om dem, fordi de bidrager til biodiversitet. Det gælder for eksempel løvfrøer og en sommerfugl, som Hvid Admiral. Måske betyder det, at vi engang får nye ordforbindelser med disse dyr?

Was meinst du?

ORDLISTE DANSK-TYSK

anskue	betrachten
betyde	bedeuten
betydning (en), pl. betydninger	Bedeutung (eine/die), Pl. Bedeutungen
bevidst	bewusst
bidrage	beitragen
biodiversitet (en), kun singularis	Artenvielfalt (eine/die), nur Singular (auch: Biodiversität)
bison (en), pl. bisoner	Bison (ein/der), Pl. Bisons
bæver (en), pl. bævere	Biber (ein/der), Pl. Biber
dyr (et), pl. dyr	Tier (ein/das), Pl. Tiere
emu (en), pl. emuer	Emu (ein/der), Pl. Emus
finde ud af	herausfinden
forbinde	verbinden
fremhæve, betone	betonen (auch: hervorheben)
få	bekommen
gås (en), pl. gæs	Gans (eine/die), Pl. Gänse
høne (en), pl. høns	Huhn (ein/das), Pl. Hühner
karaktertræk (et), pl. karaktertræk	Charaktereigenschaft (eine/die), Pl. Charaktereigenschaften
klapperslange (en), pl. klapperslanger	Klapperschlange (eine/die) - Pl. Klapperschlangen
ko (en), pl. køer	Kuh (eine/die), Pl. Kühe
komme tilbage	zurückkommen
lidt	wenig
los (en), pl. losser (kattedyr)	Luchs (ein/der), Pl. Luchse
lægge mærke til, bemærke	bemerken
løvfrø (en), pl. løvfrøer	Laubfrosch (ein/der), Pl. Laubfrösche
med tiden, i tidens løb	im Laufe der Zeit
møde	begegnen
skov (en), pl. skove	Wald (ein/der), Pl. Wälder
sommerfugl (en), pl. sommerfugle	Schmetterling (ein/der), Pl. Schmetterlinge
struds (en), pl. strudse	Strauß (ein/der), Pl. Strauße
svin (et), pl. svin	Schwein (ein/das), Pl. Schweine
søko (en), pl. søkøer	Seekuh (eine/die), Pl. Seekühe
ulv (en), pl. ulve	Wolf (ein/der), Pl. Wölfe
ændre	verändern

5.1 | Hvornår bruger du sammenligninger med dyr?

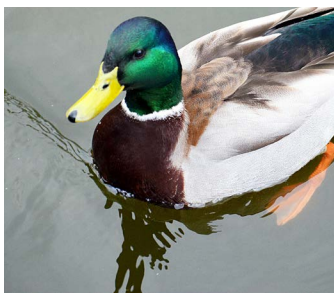
Diskutér med din sidekammerat, hvilke dyr I bruger i sammenligninger. Diskutér også, om der er behov for at danne nye sammenligninger om menneskers egenskaber. Hvilke dyr ville I bruge i nye sammenligninger?

5.2 | Hvilke dyr og hvilke sammenligninger?

Arbejd sammen to og to, og besvar **opgave 1-7**:

- Hvilke dyr er der på billederne, og hvad kalder man dem?
Skriv de rigtige ord på dansk og tysk på billederne.
- Hvilke dyr bruger man i hvilke sammenligninger?
Find det billede eller svar, der passer.

1. Når man ser meget godt, ser man på tysk som en ...

2. Hvis man ser godt, har man på dansk ...

- a) ørneblik b) tigerblik c) falkeblik

3. Hvis man på dansk vil sige, at nogen er dygtig til noget, siger man...

- a) Han / hun er en løve til det b) Han / hun er en ørn til det c) Han / hun er en falk til det

4. Når nogen er meget hurtig, så siger man på tysk, at hun eller han er hurtig som ...

- a) en løve b) en hest c) en mynde

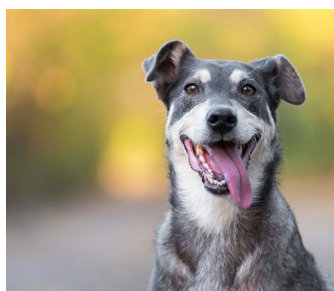

5. Til gengæld siger man på dansk, at nogen kan lyve så stærkt som...

- a) en mynde kan løbe b) en hest kan rende c) en løve kan brøle

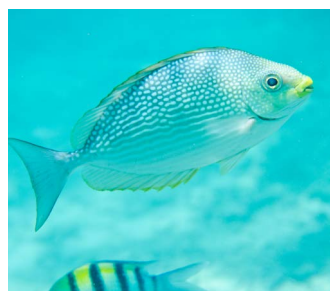
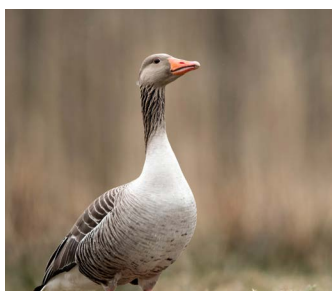

6. Når man hører meget godt, så siger man på tysk at man hører som en ...

7. Når nogen er meget dum, så er hun eller han dum som ...

- a) en høne b) en gås c) en fisk

5.3 | Hvad passer sammen?

I hvilke sammenligninger bruger man hvilke dyr på dansk? **S** treg de forkerte svar over.

1. stædig som ...

- a) et æsel
- b) en elefant
- c) en ged

2. flittig som ...

- a) en bi
- b) en sommerfugl
- c) en høne

3. blind som ...

- a) en spurv
- b) en hane
- c) en høne

4. stærk som ...

- a) en ko
- b) en okse
- c) en bison

5. fattig som ...

- a) et får
- b) en kirkerotte
- c) en frø

6. klog som ...

- a) en hare
- b) en ugle
- c) en and

7. snu som ...

- a) en ræv
- b) en bjørn
- c) en ulv

8. smidig som ...

- a) en los
- b) en kat
- c) en tiger

9. langsom som ...

- a) en regnorm
- b) en elefant
- c) en snegl

10. dum som ...

- a) en gås
- b) et får
- c) en fisk

11. sulten som ...

- a) en ulv
- b) en elefant
- c) en hval

12. yndefuld som ...

- a) en løve
- b) en ørn
- c) en svane

13. stille som ...

- a) en mus
- b) en kat
- c) en snegl

14. blid som ...

- a) et lam
- b) en bjørn
- c) en ged

DYRENE I MENNESKET: IDA

På billedet ser du Ida. Ida har et falkeblik og ser ting før alle andre. Hun hører også alt med sine skarpe ører. Hun er lidt som en frø, der meget hurtigt fanger fluer med tungen. Ida går stille rundt som på kattepoter, men samtidig er hun myreflittig og flyver fra den ene opgave til den næste som en hvid admiral. Ida har en stærk vilje, og nogle gange er hun lidt for stædig, faktisk stædig som et æsel.

6.1 Hvilke af sammenligningerne herunder kan du finde i teksten om Ida?

1. at se som 2. at tale som 3. at høre som 4. at være stærk som 5. at være flittig som
6. at være stædig som 7. at være hurtig som 8. at gå stille som 9. at bevæge sig som 10. at flyve som

a) Diskuter med din sidemakker, hvilke sammenligninger der er gode, og hvilke I ville formulere på en anden måde. Hvilket dyr ville I sammenligne med? Er der nogen sammenligninger, hvor man ikke kan bruge dyr?

b) Skriv en kort tekst om din sidemakker. Brug mindst syv sammenligninger med passende dyr. Spørg ham / hende, hvor godt han / hun synes sammenligningerne passer.

6.2 Sammenligninger på et billede

Arbejd sammen to og to, og tegn, eller lav med udklip fra aviser og blade en collage af et menneske, der er sammensat af elementer fra forskellige dyr.

6.3 Sammenligninger i en tekst

Skriv sammen en kort tekst (maks. en halv side) om jeres menneske fra øvelse 6.2. Brug sammenligninger med dyr i teksten til at beskrive menneskets egenskaber.

DYR OG MENNESKER I ANDRE SPROG

På både dansk og tysk kan vi sige 'at købe katten i sækken'.

"At købe katten i sækken" betyder, at man køber noget uden at tjekke det først. Og så viser det sig måske at være noget helt andet eller dårligere, end man havde forventet.

Ordforbindelsen kommer fra gamle markeder: Når nogen købte en pattegris, puttede snydere måske en billig kat i en sæk, bandt den til og gav køberen den i stedet for pattegrisen. Køberen betalte uden at kigge i sækken og købte på den måde katten i sækken.

I dag bruger vi ordforbindelsen om situationer, hvor man køber noget uden at tjekke det først, som når man køber en brugt mobil uden at teste batteriet eller måske bestiller et spil fra en lidt mærkelig side på nettet. Det bedste, man kan gøre, er altså at 'åbne sækken' og tjekke indholdet, før man betaler. Man kan også læse anmeldelser, afprøve varen eller spørge, hvis noget ser forkert ud.

So vermeidet man es, die Katze im Sack zu kaufen.

7.1

Andre sprog, andre dyr?

På andre sprog er det andre dyr, der er i sækken, eller i noget andet end en sæk.

Kan I gætte, hvad det her er for nogen sprog, og hvad det er for et dyr, der er i sækken?

Arbejd sammen to og to, og

- forbind hvert sprog med den rigtige ordforbindelse (a+b).
- forbind hver ordforbindelse med den tilsvarende danske (c) og tyske (d) betydning.

(a) Sprog	(b) Ordforbindelse	(c) Dansk	(d) Tysk
estisk	<i>acheter chat en poche</i>	<i>at købe en pattegris i en søk</i>	<i>einen Hasen im Sack kaufen</i>
svensk	<i>to buy a pig in a poke</i>	<i>at købe haren i sækken</i>	<i>die Katze in der Tasche kaufen</i>
fransk	<i>koupit zajíce v pytli</i>	<i>at købe grisen i sækken</i>	<i>ein Schwein im Sack kaufen</i>
tjekkisk	<i>att köpa grisen i säcken</i>	<i>at købe en gris i en søk</i>	<i>das Schwein im Sack kaufen</i>
engelsk	<i>porsast kotis ostma</i>	<i>at købe katten i lommen</i>	<i>ein Ferkel im Sack kaufen</i>

7.2

Fra katten i sækken til andre ordforbindelser med dyr

Der er nogle ordforbindelser, som ligner *at købe katten i sækken*. Fx dem i skemaet nedenfor. Hvad kan de **bogstaveligt** oversættes til på tysk – og hvad betyder de på tysk? Nogle af ordforbindelserne hedder det samme på dansk eller tysk, men andre er det sværere at oversætte.

- Prøv først at gøre som i øvelse 7.1 og kæde sprog sammen med rigtig ordforbindelse (a + b).
- Find så den **bogstavelige** oversættelse, der passer på tysk (c).
- Find dernæst den rigtige betydning på tysk (d).
- Forsøg at finde først en tysk (e) og så en dansk (f) ordforbindelse, som har (næsten) samme betydning som den på det fremmede sprog. Nogle af de **bogstavelige** oversættelser bruges faktisk på både tysk og dansk, men andre er man nødt til at finde andre oversættelser til.

(a) Sprog	(b) Ordforbindelse	(c) Bogstavelig oversættelse på tysk	(d) Betydning på tysk	(e) En tysk ordforbindelse med samme / lignende betydning	(f) En dansk ordforbindelse med samme / lignende betydning
spansk	<i>j'ai un chat dans la gorge</i>	<i>hier ist eine eingesperrte Katze</i>	<i>in ständigem Streit, in Spannung</i>		
norsk	<i>let the cat out of the bag</i>	<i>die Katze aus dem Sack lassen</i>	<i>ein Geheimnis verraten</i>		
fransk	<i>kot pes in mačka</i>	<i>wie Hund und Katze</i>	<i>etwas im Hals haben, das stört, wenn man sprechen will</i>		
engelsk	<i>aca hay gato encerrado</i>	<i>Schweine im Wald haben</i>	<i>jemand hat etwas zu verbergen</i>		
slovensk	<i>ha svin på skogen</i>	<i>ich habe eine Katze im Hals</i>	<i>etwas ist nicht in Ordnung, wirkt verdächtig oder wird geheim gehalten</i>		

